

H Í R L E V É L

2 0 2 6 / 3 3

2 0 2 6 . A U G U S Z T U S 2 6 .

Tartalom

TARTALOM.....	1
KÖZPONTI BÁNYÁSZNAPI ÜNNEPSÉG KOMLÓN.....	3
MEGEMLÉKEZÉS, ÉLŐ MÚZEUM, KONCERTEK, SZALAMANDER	5
BÁNYÁSZ CSALÁDI NAP 2026 – OROSZLÁNY.....	8
II. MAGYAR ÖNTÉSZETI KONFERENCIA.....	11

EGYESÜLETI AKTUALITÁSOK	15
ELSŐ KERÉKPÁROS EMLÉKTÚRA, SZÉP ÉLMÉNYEKSEL	15
TATABÁNYÁN JÓTÉKONYKODTAK A BÁNYÁSZ BUDAPESTI HELYI SZERVEZET TAGJAI.....	18
TÁMOGATÁSI FELHÍVÁS ZSIGMONDY VILMOS SZOBRÁNAK ELKÉSZÍTÉSÉHEZ.....	21
A SZENT BORBÁLA AKADÉMIA KÖR EGYESÜLET FELHÍVÁSA	23
ELHUNYT DR. NAGY BÉLA GYÉMÁNT OKLEVELES GEOLÓGUS	24
GRATULÁCIÓ OBÁDOVICS PROFESSZORNAK, BAJA DÍSZPOLGÁRÁNAK.....	24
A VISONTA-RECSK TENGYEL – A WIN-WIN MEGOLDÁS	25
HÍREK AZ ENERGETIKA VILÁGÁBÓL.....	26
MEGNYÍLT A JELENTKEZÉS A TIMREX DIGITAL GEOSCIENCE WORKSHOP 2026 NEMZETKÖZI KÉPZÉSI PROGRAMRA.....	29
HYDROCHEMICAL INVESTIGATIONS REFLECTING CRITICAL RAW MATERIALS AND HEAVY METAL DYNAMICS	31
TERVEIK SZERINT: KILOVAGOLNAK SELMECBÁNYÁRA	32
SELMECMARATON SZEPTEMBER 26-ÁN	33
SEGÍTSÉG A VALÉTATABLÓ GYŰJTEMÉNY TELJESSÉ TÉTELÉHEZ	34
TELEPIEK TALÁLKOZÓJA 2026	35
RUDABÁNYAI-TÓ: A TERMÉSZET ÉS TÖRTÉNELEM TALÁLKOZÁSA	36
A SZÉNHIDROGÉN-BÁNYÁSZAT (VOLT) MŰVELŐDÉSI HÁZAI ÉS IFJÚSÁGI KLUBJAI I.	38

A 75 éves város jubileumi eseményének részeként
Központi Bányásznapi Ünnepség Komlón

A **76. Központi Bányásznapi** alkalmából Komló városa ad otthont az országos bányásznapi ünnepségnek. A rendezvény ráadásul egybeesik **Komló várossá nyilvánításának 75. évfordulójával**, így a [Komlói Bányásznapi Ünnepek](#) egy rendkívül nagyszabású, **négynapos ünnepségsorozat** keretében zajlik **2026. szeptember 3. és szeptember 6. között**.

A Komlói Bányásznapi Ünnepek Komló városának legnagyobb hagyományörző és kulturális rendezvénye, amely a bányászati múlt előtt tiszteleg, miközben közös ünneppé kovácsolja a várost. A többnapos fesztivál koncertekkel, családi programokkal, kiállításokkal és közösségi élményekkel várja a látogatókat. Az idei év különösen jelentős, hiszen Komló várossá nyilvánításának 75. évfordulóját ünnepli, így a Bányásznapi Ünnepek egyszerre szólnak a hagyományokról, az összetartozásról és a város jubileumáról.

A Hivatalos Programok (Szeptember 3., Csütörtök)

A szakmai és országos protokolláris eseményeket az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) és a társszervezetek csütörtökön tartják:

- **10:00** – Bányászemlékmű koszorúzás
- **11:00** – Országos Bányásznapi Ünnepi Ülés és Ünnepi Testületi Ülés a Komlói Színházban

A megszokottól eltérően idén a megemlékezés és koszorúzás nem pénteken, hanem szeptember 3-án, csütörtökön lesz.

Ennek oka, hogy a 75 éves Komló ad otthont az Országos Központi Bányásznap Ünnepségnek, amelynek hivatalos programjaként kerül sor a koszorúzásra is.

A szervezők felhívják a figyelmet arra, hogy aki magánszemélyként szeretne virágot vagy mécsest elhelyezni a Bányász Emlékműnél, ezt idén a hivatalos koszorúzással egy időben, csütörtökön tegye meg.

Részletes program: <https://komloikaptar.hu/komloi-banyasznapok-2026/>

Megemlékezés, élő múzeum, koncertek, szalamander

Hagyomány • Közösség • Élmény – szeptember 3. és 6. között, azaz négy napon át koncertek, megemlékezések, családi programok, hagyományörző események, színházi előadások, kiállítások és közösségi programok várják a tatabányaiakat.

A Május 1. park nagyszínpadán többek között Dzsúdló, Magna Cum Laude, Groovehouse, Animal Cannibals, Desperado feat. Timi, Filo, Regán Lili, a Tulipános Udvarban pedig számos további zenekarral találkozhat a közönség.

A Bányásznapi természetesen idén is elsősorban azokról szól, akik Tatabánya múltját alakították és jelenét is meghatározzák. Szeptember 4-én, pénteken városszerte koszorúzásokkal és megemlékezésekkel tisztelnek a bányászok emléke előtt. A központi ünnepség 16 órakor kezdődik a Vértanúk terén, melyben a Tatabányai Bányász Fúvószeneke működik közre.

Szeptember 5-én, szombaton a Bányászati és Ipari Skanzenbe is érdemes lesz kilátogatni: tárlatvezetések, élő múzeum, kézműves foglalkozások és családi programok várják a látogatókat. 16 órától itt adják át a Solymos Mihály-díjat és a Tatabánya Közbiztonságáért díjat.

Szombaton és vasárnap a Május 1. park játszótér és környéke elsősorban a családoké lesz, játékokkal, gyermekprogramokkal és mozgásos aktivitásokkal.

Szombaton rendezik meg a III. Ökölvívó Bányász Kupát – Kardos József Emlékversenyt is a West Étterem parkolójában. Ugyancsak szombaton 8 és 17 óra között Bányásznapi RETRO veradásra várják a segíteni szándékozókat a Tatabányai Vérellátó Állomáson.

A Tulipános Házban egész hétvégén érdemes lesz körülnézni: kiállítás, interaktív bányászati tárlat és az „Elveszett dallam” nyomozós játék is várja az érdeklődőket.

És természetesen nem maradhatnak el a Bányásznapi leglátványosabb hagyományai sem:

Szeptember 6., vasárnap

◆ 14:00 – Csillelő verseny, Vértanúk tere

◆ 20:00 – szalamanderes felvonulás a „Régi Posta” épületétől a Bányász kegyeleti emlékműig

◆ 20:30 – tűzijáték a Bányász kegyeleti emlékműnél

A teljes programot itt tekinthetik meg:

<https://avertesagoraja.hu/.../programd.../1300/76-banyasznap>

XXIII.

CSILLETOLÓ VERSENY

2026. SZEPTEMBER 6.

VASÁRNAP, 14 ÓRA

TATABÁNYA, VÉRTANÚK TERE

BÁNYÁSZNAP
TATABÁNYA

Öt fős csapatok jelentkezését várjuk!

Kategóriák: **férfi, női, vegyes, ifjúsági** (18 év alatt), **egyetemista, senior** (50 év felett)

Jelentkezni a csapatkapitány és a csapatnév megnevezésével lehet
az alábbi e-mail címen: **Pintér Marcsi: pm19680801@freemail.hu**

JÓ SZERENCSET!

EREDMÉNY-
HIRDETÉS:
15:30 ÓRA
VÉRTANÚK TERE

A NEVEZÉS
DÍJTALAN!

WWW.AVERTESAGORAJA.HU

A szervezők a programváltoztatás jogát fenntartják.

XXIII.

CSILLETOLÓ VERSENY

2026. SZEPTEMBER 6.

VASÁRNAP, 14 ÓRA

TATABÁNYA, VÉRTANÚK TERE

BÁNYÁSZNAP
TATABÁNYA

Öt fős csapatok jelentkezését várjuk!

Kategóriák: **férfi, női, vegyes, ifjúsági** (18 év alatt), **egyetemista, senior** (50 év felett)

Jelentkezni a csapatkapitány és a csapatnév megnevezésével lehet
az alábbi e-mail címen: **Pintér Marcsi: pm19680801@freemail.hu**

JÓ SZERENCSET!

EREDMÉNY-
HIRDETÉS:
15:30 ÓRA
VÉRTANÚK TERE

A NEVEZÉS
DÍJTALAN!

WWW.AVERTESAGORAJA.HU

A szervezők a programváltoztatás jogát fenntartják.

Bányász Családi Nap 2026 – Oroszlány

Egy nap, ahol a hagyományok, a zene és a közösség találkozik!
2026. szeptember 6-án ismét vár mindenkit az Oroszlányi Bányász Családi Nap, a 76. Bányász- és 34. Villamos Napok kiemelt kísérőrendezvénye.

A Szent Borbála téren délután 14:30-tól színes családi programokkal, kiváló fellépőkkel és egész napos kikapcsolódással ünnepeljük együtt a bányászhagyományokat.

A rendezvény ingyenesen látogatható!
Várunk szeretettel!

Tölts el egy felejthetetlen napot családoddal és barátaiddal egy olyan rendezvényen, ahol a hagyományok tisztelete, a közösségi élmények és a minőségi szórakozás találkozik.

Gyere el, és ünnepeljük együtt a Bányász Családi Napot
Oroszlányban!

BÁNYÁSZ-KOHÁSZ FÚVÓSZENEKAR

BÁNYÁSZNAPI MEGEMLEKEZÉSEK

Tisztelet a múltért, megbecsülés a jelenért, felelősség a jövőért!

2026. SZEPTEMBER 4. (PÉNTEK)

11:00 **SALGÓTARJÁN
VÁROSI BÁNYÁSZNAPI
KOSZORÚZÁS**
 Bányamúzeum

2026. SZEPTEMBER 4. (PÉNTEK)

13:30 **NEMTI
BÁNYÁSZ
EMLÉKMŰ**

2026. SZEPTEMBER 5. (SZOMBAT)

11:00 **MEGYEI BÁNYÁSZNAP
BAGLYASALJÁN**
 Koszorúzás a Bányász emlékhelynél
 Utána kora délután rövid térszene

Emlékezünk azokra, akik a föld mélyén dolgoztak értünk.
ŐRIZZÜK HAGYOMÁNYAINKAT!

M E G H Í V Ó

A Magyar Öntészeti Szövetség

és az

Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület

meghívják Önt a

***II. MAGYAR ÖNTÉSZETI
KONFERENCIA***

KIÁLLÍTÁS ÉS KONFERENCIA

rendezvényre

2026. október 9–10.

[Gyirmót Sport és Wellness Hotel](#)

9019 Győr
Ménfői út 61/A

rendezvény: **II. MAGYAR ÖNTÉSZETI KONFERENCIA KIÁLLÍTÁS ÉS KONFERENCIA**

ideje: **2026. október 9–10.**

helye: ***Gyirmót Sport és Wellness Hotel – 9019 Győr,
Ménfői út 61/A***

A résztvevők a vas-, acél-, fémöntészeti és mintakészítési területeket érintő, általános érdeklődésre számot tartó előadásokon, kiállításokon és rendezvényeken vehetnek részt.

Szakmai-tudományos előadások

Kérjük azokat a kollégákat, akik max. 25 perces időtartamban szakmai-tudományos előadásokat szeretnének tartani, hogy az online [Regisztrációs felületen](#) adják meg az előadásuk rövid, magyar nyelvű címét.

A rövid összefoglalóját a Szervező Bizottság részére (zelei.gabor@onteszet.hu) **2026. augusztus 31-ig** küldjék meg. Az előadásokat Power Point (.pptx fájl) formátumban kérjük magyarul elkészíteni és legkésőbb **2026. szeptember 30-ig** a Szervező Bizottsághoz (zelei.gabor@onteszet.hu) eljuttatni. Az előadásokhoz laptopot, valamint kivetítőt biztosítunk; egyéb technikai igényüket, kérjük, hogy a Szervező Bizottságnak (zelei.gabor@onteszet.hu) küldjék meg.

Kereskedelmi és információs célú előadások

A konferencia előadásai között a tudományos/műszaki megalapozottságú gyártás-, illetve termékismertető, valamint kereskedelmi célú előadás megtartására biztosítunk lehetőséget, egyenként max. 20 perces időtartamban, melyre az előadók **2026. szeptember 15-ig** jelezhetik részvételi szándékukat az online [Regisztrációs felületen](#) a Szervező Bizottság részére.

Doktorandusz és diák szekció lásd a Szakmai-tudományos előadások fejezetet.

Kiállítás

Egy kiállítói stand alapegysége a 4 m², amely

- 1 db asztalt és 3 db széket,
- 2 db spotlámpát és 1 db elektromos csatlakozót,
- a kiállító által megadott szövegű, egységes formátumú ún. frízfeliratot tartalmaz.

Igény esetén, külön díjazásért a standokat a fentiekén túl – listából választhatóan – további berendezésekkel is felszerelik a szervezők.

Poszter kiállítás

Az egyénileg elkészített és előzetesen nevezett posztereket a kiállítás ideje alatt a konferencia poszter-falán mutatjuk be.

Céginformáció

Kívánságra a jelentkező cég tájékoztató anyagait elhelyezzük a résztvevők konferenciacsomagjaiban.

A részvételi és egyéb díjak

A részvételi díj a konferencia anyagának, a konferencia alatti ellátásnak, a szakestélynek és a szervezésnek a költségét tartalmazza.

	<i>Egyéb díjak HUF/fő</i>	<i>Részvételi díj HUF/fő**</i>
1. Normál részvételi díj		65.000+ÁFA
2. Kedvezményes részvételi díj*		55.000+ÁFA
3. Előadások Információs előadás, 20 perc	55.000+ÁFA	
4. Kiállítás (1 fő kiállító mentesül a részvételi díj alól az alapegység megvásárlása esetén)		
Szakkiállítás (4m ²)	150.000+ÁFA	
Poszter kiállítás (HUF)	35.000+ÁFA	
5. Szakestély díja (a nem konferencia résztvevőknek/fő)	10.000+ÁFA	
6. Reklám lehetőségek		
Emlékkorsó szponzor (a cég logója megjelenik a korsón) Tájékoztató anyag elhelyezése a konferencia csomagban Egyéb módon (a szervezők felveszik Önnel a kapcsolatot!)	500.000+ÁFA 35.000+ÁFA	

* *Részvételi díjkedvezmény lehetőségek:*

- **OMBKE-tag,**
- **MÖSZ-tag,**
- **35 évesnél fiatalabb,**
- **Early bird (2026.07.31-ig).**

1. Jelentkezési határidő: 2026. október 2.
2. A kedvezmények nem vonhatók össze.

** A részvételi díj a szállásköltséget nem tartalmazza. A résztvevőket a **Gyirmót Sport és Wellness Hotel** (9019 Győr, Ménfői út 61/A) helyezzük el, megegyezéssel konferencia-áron, melyet a résztvevők távozáskor egyénileg fizetnek ki. A szálláshelyeket előzetesen lefoglaltuk, a szállásigényeket a jelentkezési lapok alapján juttatjuk el a Hotel foglalási felelőséhez.

Szobaárak:

Standard szoba 1 fő részére	27.700 Ft/szoba/éj (bruttó)
Standard szoba 2 fő részére	31.300 Ft/szoba/éj (bruttó)
Superior szoba 3 fő részére	40.300 Ft/szoba/éj (bruttó)
Superior szoba 4 fő részére	51.500 Ft/szoba/éj (bruttó)

Idegenforgalmi adó

450 Ft/fő/nap

Lemondást a teljes részvételi díj visszafizetése mellett a konferencia kezdete előtti 15. munkanapon 12:00-ig – KIZÁRÓLAG ÍRÁSBAN – fogadunk el.

A lemondási nyilatkozatot kérjük az alábbi címre megküldeni:

- E-mail cím: titkarsag@onteszet.hu

Az igényelt szolgáltatások díjait a **MÖSZ OTP Banknál vezetett, 11721026-20305778** számú folyószámlájára, a megküldött számla ellenében a **számlaszám feltüntetésével** kérjük átutalni.

Várjuk további hazai szponzorok jelentkezését, akik a rendezvény szerződés alapján **nevesített támogatói** lesznek!

A Szervező Bizottság címe:

Magyar Öntészeti Szövetség, H-1211 Budapest, Öntöde utca 10.

E-mail: titkarsag@onteszet.hu

Budapest, 2026.07.03.

Jó szerencsét!

Szalai János

elnök

Magyar Öntészeti Szövetség

Dr. Fegyverneki György

alelnök

Országos Magyar Bányászati és
Kohászati Egyesület

Képünk illusztráció. (Forrás: Innoteka.hu)

Egyesületi aktualitások

Dr. Papp Simon emlékére, 70-km-en át

Első kerékpáros emléktúra, szép élményekkel

Hosszas szervezőmunka ment csaknem kárba a tikkasztó hőség miatt. Sok nyugdíjasunk a várható 35 °C-os hőség miatt az utolsó pillanatban visszalépett a részvételtől. Akik végül eljöttek a túrára, nagyon jól érezték magukat, és egy igazán szép élményekkel teli 70 km-es bicajozást hajtottak végre.

Gyülekező az Oiltech Kft. telephelyén reggel 7.30-kor

Az első megállónk az 5400 m mély Lovászi-II földtani kutatófúrásnál volt, ahol ismertetésre kerültek a fúrás közbeni nehézségek, illetve a kivizsgálás problémái. Ezt követően megnéztük a Tormafölde mellett 1942-45 között felépített Centrál erőmű-épületet és a lakótelepet, majd felküzdöttük magunkat a Vétyemi ösbükköshöz. Az út innen az egykori olajos úton egész Bázakerettyéig gyönyörű kilátással feledtette az irgalmatlan dombokat.

Megálltunk a Bfa-2 olajkút melletti emlékműnél

Ezt követően megleltettük a bázakerettyei Helytörténeti Múzeumot, ahol Hoffstadter József maximális elhivatottsággal mutatta be a gazdag ipartörténeti gyűjteményt. Aki Zalában jár, feltétlen nézze meg!

Kalauzunk, Hoffstadter József (középen)

Az ebéd után a Dr. Papp Simon emlékműnél elénekeltük a Bányászhimnuszt, majd ismét nyeregbe pattantunk és egészen Borsfáig tekertünk, ahol Bánfai Zsolt gépgyűjteményét tekintettük meg, de előbb hűs körülmények között Simon István, a MOGIM munkatársa felidézte Dr. Papp Simon életútját, munkásságát.

Bánfai Zsolt (jobb szélén) a Gépgyűjtemény tulajdonosa

A túra résztvevői az olajos tulajdonossal és a helyi speciális köszöntéssel: „Dutrafüstös Jó szerencsét!”

A túra ekkor fordult ismét Lovászi felé, voltak, akik innét hazafelé fordultak, Nagykanizsára, illetve Zalaegerszegre. Bázakerettyén mi megálltunk még Pokker Ernő, a tragikus sorsú MAORT-mérnök emlékhelyénél.

A túra azon tagjai, akik még Lovászi felé tartottak előbb Lisspeszentadorjában, a „Zöld Zóna” büfében, majd Pákán, a Presszóban söröztek egy betyárosat, és a tervezett 20.30-ra ismét Lovásziban voltak.

Külön köszönet Bánfai Sándornak, aki a túrát anyagilag támogatta, hogy üdítőkből és nasiból soha nem volt hiány, valamint ő biztosította a kísérőkocsit is.

A túra résztvevőinek gratulálok! Jövőre, Veletek, Ugyanígy!

Jó szerencsét!

Török Károly

OMBKE KFVSZ DHSZ-elnök

a túra szervezője

Dolgoztak nyolcévestől a nyolcvannégy évesig

Tatabányán jótékonykodtak a Bányász Budapesti Helyi Szervezet tagjai

Helyi szervezetünk több autóval utazott a Tatabányai Helyi Szervezete által meghirdetett augusztus 15-i bányagép örökbefogadó programra. A nagy létszámú programon minden kéz elkelt, így a 8 évestől 84 éves korig résztvevő budapesti tagok és családtagok (8 fő) is kivették a részüket a bánya- és erőművi gépek rendbetételéből.

Máj Jánosnéval a Tatabányai Helyi Szervezet elnökével a 95. számú múzeumi tárgyat, egy „alsó dob”-ot választottuk ki, ami egy kazánhoz volt köthető ejtőcsövekkel és a tűztérbe induló forrcsövekkel. A műszak kivételesen egy „Jó szerencsét!” koccintással kezdődött, majd gondos csiszolás és két színű festés során elkészült mű (kép). Az alkatrészt pókhoz hasonlították a fiatalabb résztvevők.

A felszínen is megmutatkozott a bányászati hagyományokat őrzők bajtársiassága. Ha valahol elfogyott a kincstári festék vagy hígító, saját erőforrásokból is egy másik brigád szívesen adott. A rövidített műszak ebédig tartott, ami kiváló vadhús gulyás volt, és jó lehetőség adódott beszélgetni a tatabányai tagtársakkal is. Kiemelendő **Bársony László** THSZ exelnök, a tatabányai „Alma mater” igazgatója, illetve **Németh László** egyesületi tagtársunk, akikkel a következő évi programok kapcsán gyümölcsöző disputát folytathattunk. A csapatunk egy jól szervezett, hagyománnyá váló és hagyományt ápoló program részese lehetett, amiért köszönetünket fejezzük ki a szervezőknek, többek között **Izing Ferencnek**.

Bár számos tagtárs sokadszorra látogatott el a Bányászati és Ipari Skanzenbe, volt, aki először vett részt az **időutazáson a szénmedence utolsó üzeménél, a XV-ös aknánál**. A munka végén megtekinthettük a bányászok élet- és munkakörülményeit a múlt század elejétől az 1960-as 70-es évekig. Iskola, bányáslakások, korabeli pékség, fodrászat, cipésműhely, fényképész... mind korabeli tárgyakkal és berendezésekkel. Megnéztük a lejtősaknát, az eredeti aknatornyot a gépházzal. A gyerekek kedvence természetesen a számos kiállított gép közül a gőzmozdony volt, amelyek szintén várják a szakszerű rendbehozatalt, vidám társaságok önkéntes munkáját. A régi irodaépületekben ásványok, ősmaradványok, kőzetek kiállítását tekintettük meg. Búcsúzól a régi öltöző- és fürdőépületben extrém ipusztériális hangszereket, hangot adó gépeket is megnéztünk.

Az örökbefogadó csapat tagjai voltak: **Horváthné Domonkos Mónika, Horváth Zoltán, Jófejű Wéber Kinga, Majtényi Árpád, Máthé Árpád, Wéber József, Horváth Máté és Horváth Milán.**

Elmondható, hogy mindenki jól érezte magát, de itt nem ér véget a történet. Jövőre szeretnénk ismét meglátogatni a Skanzent, állapot-ellenőrzés, esetleg további gépek festése érdekében jó hangulatú program keretei között, ezzel is eleget téve az örökbefogadási kötelezettségeknek (szerződés készült). Érdeemes lesz csatlakozni azoknak a tagtársaknak is, akik nem tudtak részt venni a hétvégi programon, de erről lesz még lehetőségünk beszélgetni a következő helyi szervezeti üléseken:

Soron következő programjaink:

Időpont	Téma
Szeptember 1.	Mednyánszky Miklós: Budapesti kőbányászat története és érdekességek
Október eleje	Benke István: Aranygombos Telkibánya – életút beszélgetés
November 3.	Polonkai Bálint és Horváth Zoltán: Hazai építőipari ásványi nyersanyag ellátottság
December 1.	BHSZ évzáró, kötetlen beszélgetés vetítéssel
December 4.	Ökumenikus istentisztelet Szamek Zsolt szervezésében a Gellért-hegyi Szikla-kápolnában

Bányász Budapesti Helyi Szervezet Vezetőség

Támogatási felhívás Zsigmondy Vilmos szobrának elkészítéséhez

Morvai Tibor levelezési listáján olvastuk:

Kedves Listatársaim!

Köszönettel továbbítom listatársunk – dr. Miklós Rita – levelét. A mellékleteket itt találjuk:

<https://drive.google.com/file/d/1-gzTDbd8DJXwdfhRE4Blso0HHuJawcW-/view?usp=sharing>,

<https://docs.google.com/document/d/1ZOoXbXqd3nAqTBznJc5S72aXrmwR4AMj/edit?usp=sharing&ouid=101922540047378127373&rtpof=true&sd=true>

„Kedves Kollégák!

2026. szeptember 14-18. között Budapest ad otthont a Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetsége (IAH) 53. világkongresszusának, amelynek mottója: „Groundwater – a key multiresource”. A világ egyik legrangosabb, felszínalatti vizekkel foglalkozó szakmai rendezvénye ötven év után tér vissza Magyarországra, és közel 900 kutatót, mérnököt, vízügyi szakembert, ipari szereplőt és döntéshozót fogad majd a világ minden tájáról.

A kongresszushoz kapcsolódóan a Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetségének Magyar Nemzeti Tagozata a Tóth József és Erzsébet Hidrogeológia Professzúra Alapítvánnyal együtt kezdeményezte, hogy maradandó és széles körben látható emléket állítsunk a magyar hidrogeológia egyik legnagyobb alakjának, Zsigmondy Vilmosnak, akinek munkássága alapvetően hozzájárult hazánk felszínalatti vízkincsének feltárásához és hasznosításához.

Célunk egy, a nagyközönség számára is szerethető és könnyen befogadható, Kolodko Mihály szobrászművész által készített miniszobor megvalósítása. A köztéri alkotás Zsigmondy Vilmos emlékét őrizné, egyúttal a hazai és nemzetközi hidrogeológus közösség tisztelgése lenne a magyar vízföldtani örökség előtt.

Ezért fordulunk a hazai szakmai közösséghez, intézményekhez, vállalatokhoz, szakmai szervezetekhez és magánszemélyekhez.

Kérjük, hogy lehetőségeikhez mérten legalább 50 000 Ft összeggel támogassák a Zsigmondy Vilmos-emlékszobor megvalósítását. Minden támogatás közelebb visz bennünket ahhoz, hogy a 2026-os budapesti IAH világkongresszushoz kapcsolódóan olyan maradandó értéket hozzunk létre, amely hosszú távon őrzi a magyar hidrogeológia örökségét, és egyben a szakma társadalmi láthatóságát is erősíti.

A Szervezőbizottság nevében is köszönjük!

Üdvözlettel:

Miklós Rita”

Nagy tisztelettel és örömmel tájékoztatjuk a széles közvéleményt, a

Szent Borbála Akadémiai Kör Egyesület

Selmechányán, a 2026. évi Szalamander ünnepi rendezvényen

12. alkalommal

magyar nyelven ökumenikus Istentiszteletet szervez

Istentisztelet időpontja: 2026. szeptember 12. 10:30

Istentisztelet helye: Selmechánya, Nagyboldogasszony templom

(Andreja Kmeta és Akademická utcák találkozásánál)

**Istentiszteletet celebrálják: Dr. Nagy András esperes
Udvard plébánosa**

**Nagy Olivér evangélikus lelkész,
Alsószelei gyülekezet lelkésze**

**Tanító Péter református lelkész,
Csallóköz-aranyosi gyülekezet lelkésze**

**Hálaadásunkra hívunk és várunk mindenkit, hogy bányász, erdész, kohász hivatásunk
ősi városában anyanyelvünkön imádkozhassunk és ápolhatjuk szakmánkhöz kötődő
keresztény hagyományainkat.**

Jó szerencsét!

A Szent Borbála Akadémia Kör Egyesület felhívása

Kedves Barátaink, Kollégáink, Fírmatársaink!

Még elevenen él bennünk a 2025. évi Szalamander, ahol bányász és kohász Fírmák, bálek, Filiszterek, Veteránok, családtagok és barátok együtt, a magyar delegáció tagjaként a miskolci székhelyű Perecesi Bányász Fúvószenekar menetzénájével megerősítve, diáknótáinkat énekelve fáklyáink kíséretében vonulhattunk a Szent Katalin templomig, s ott számunkra oly kedves bányász, kohász és erdész himnuszainkkal tiszteleggettünk szakmánk bölcsőjének városa, SELMECBÁNYA előtt!

Ahhoz, hogy idén az Oroszlányi Bányász Koncert Fesztivál Fúvószenekar kísérje és emelje az összmagyar delegáció vonulásának fényét – a tavalyihoz hasonlóan – idén is anyagi támogatásra lesz szükség.

A zenekar utaztatása, ellátása étellel, itallal, egy napi szállásának biztosítása költségekkel jár. Úgy gondoljuk, hogy a zenekarral kapcsolatban felmerülő kiadásokat a „selmeci társláda” szellemében teremtsük meg idén is! A zenekar elődeihez hasonlóan nem kér fellépéséért honoráriumot.

Az Oroszlányi Bányász Koncert Fesztivál Fúvószenekar Selmecebányán várhatóan az alábbi helyszíneken lesz látható és hallható, amennyiben a fentebb leírtak alapján sikerül közösen előteremtenünk fellépésük költségeit:

1. 2026.09.11. péntek 19:00-kor Szalamander felvonulás – menetzene.
2. 2026.09.12. szombat 10:00-kor térzene a Boldogságos Szűz Mária Mennybemenetele templom előtti kicsi téren az Akadémia utca elején, az Egyesületünk által szervezett hagyományos magyar és szlovák nyelvű ünnepi ökumenikus istentisztelet előtt.
3. 2026.09.12. szombat 15:00 körül közel egyórás (!) térzene a Szentháromság téri nagyszínpadon.

Kérünk Benneteket adományaitokkal támogassátok a bányász fúvószenekar selmeci fellépésének költségeit, egyben legyetek részesei Ti is a magyar delegációban való vonulás felemelő érzésének!

Kérjük, támogatásokat az alábbi számlára utaljátok:

Szent Borbála Akadémiai Kör Egyesület számlaszám:

50800104 - 11086985

IBAN szám: HU03 5080 0104 1108 6985 0000 0000

Közleménybe: Támogatás

„Ha Selmec hív, mi ott leszünk...”

Jó szerencsét!

Pécs, 2026. 06. 17.

Benke Tamás
elnök

7631Pécs, Nagypostavölgyi út 122 www.borbalakor.hu info@borbalakor.hu

Elhunyt Dr. Nagy Béla gyémánt okleveles geológus

Morvai Tibor levelezőlistáján olvastuk:

Kedves Listatársaim!

Köszönettel és sajnálattal továbbítom az értesítést listatársunk haláláról. Az özvegynek köszönjük az értesítést, és részvétünket nyilvánítjuk. A gyászjelentést itt találjuk:

„Tegyük az elcsúszottaink emléket
örömteli emlékké.”
Seneca

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
türelemmel viselt hosszú betegsége után
életének 86. évében

DR. NAGY BÉLA

gyémánt okleveles geológus, a földtudomány doktora, az ELTE habilitált egyetemi magántanára,
a Pannon Egyetem címzetes egyetemi tanára hosszú, tartalmas és szeretetben töltött élet után
2026. augusztus 12-én örökre megpihent.

A hamvait augusztus 27-én kívánsága szerint szűk körben helyezték a Dunába.
Drága emlékét soha el nem múló szeretettel megőrizzük.

Gyászoló családja:

Gyermekei: Nagy Judit és férje Imre Sándor Vadáné Dr. Nagy Nóra és férje Vada Gergely	Felcséje Dr. Nagy Béláné sz. Balogh Judit	Unokái: Fernengel-Imre Réka és férje Fernengel András dr. Imre Zsófia Vada Virág Vada Panka Vada Vince
--	--	--

Gyászolják még:
dédunokája, rokonai, barátai, tanítványai,
munkatársai és ismerősei

Tisztelt Morvai Tibor Úr!

Szomorú szívvel tájékoztatom, férjem, Dr. Nagy Béla geológus, az ELTE egyetemi magántanára, a Pannon Egyetem címzetes egyetemi tanára – aki 32 évig volt a Földtudományok Osztályának tudományos titkára – türelemmel viselt, hosszú betegség után 85 éves korában, augusztus 12-én hajnalban otthonában elhunyt. Kérem, a gyászértesítőjét szíveskedjen közzétenni és egyúttal nevét a levelezőlistájáról törölni. Köszönöm.

Üdvözzel:

Dr. Nagy Béláné

nagybelane43@gmail.com

Gratuláció Obádovics professzornak, Baja díszpolgárának

Kedves Listatársaim!

A FB-on találtam. Mi is gratulálunk a professzor úrnak.

Dr. Bari Bernadett, Baja polgármester asszonya írja:

Szeretettel gratulálunk Baja Megyei Jogú Város díszpolgárának, Dr. Obádovics J. Gyulának! Gyula bácsi 99 évesen is elképesztő teljesítményt nyújt: a 100 méteres síkfutást 36,14 másodperc alatt teljesítette – ráadásul bámulatos hajrával! Városunk díszpolgára neves matematikus, egyetemi oktató és tankönyvszerző. Generációk tanultak legendás Matematika című könyvéből, amelyet sokan egyszerűen csak „az Obádovicsként” emlegetnek. Most pedig nemcsak tudásával, hanem sportteljesítményével is példát mutat mindannyiunknak: kitartásból és akaraterőből.

És a történetnek még nincs vége! Gyula bácsi ősszel megkezdte a felkészülést a 2027-es nagy célra, amikor 100 évesen a magyar, de akár a korosztályos világrekord megdöntését is célba veszi 100 méteren. Büszkéek vagyunk Önre, Professzor úr! Jó egészséget, további aktív, örömteli éveket kívánunk!

És a professzor úr hozzászólása: Kedves Polgármester Asszony! A 400 év óta Baján élő bunyevác család bajai születésű egyik tagja vagyok. Köszönöm.

Fura ország vagyunk

A VISONTA-RECSK TENGELY – A WIN-WIN MEGOLDÁS

A legnagyobb energiaválság közepette állítjuk le a lignit termelésünket (amihez van ásványvagyonunk), és szereljük át a Visonta Erőművet gázra (amihez nincs). A leállítás fő nyilvános indoka az egyre dráguló szén-dioxid kvóta. Kíváncsi lennék, összevetette-e valaki a kvótaköltségeket a kieső Paks miatt a piacról vásárolandó csúcsáram költségeivel? Örömmel látnék erre számokat.

Tőle 10 km-re van Recsk, amelyet már 50 éve zárva tartunk, illetve kb. évtizedenként kezdetben Gagy-Pálffy András irányításával, később egyszerűen gagyai módon (elnézést a szójátékért) privatizációs próbálkozásokat próbáltunk rá sikertelenül. Mai becslés szerint a más ismert ércvagyon értéke meghaladja az államadósságunk mai értékének 50%-át.

A leállításról, illetve a nem-indításról politikai döntéshozók döntöttek, szakmai szempontokra nem építő gazdasági modellek alapján, néha álmódzva, néha dideregve, de sohasem józanul végigszámítva. Visontát bezárják, ennek költsége annyi, mintha egy új hasonló méretű lignitbányát nyitnának, a szövődményeket (pl. a gipszkarton-gyártás alapanyag problémáit) nem számítva.

Recskre orbitális megnyitási költségeket és megoldhatatlan környezeti problémákat jósolnak a fékeket kezelők. Az ilyen tanácsokkal ellátott döntéshozók további kutatásokat terveznek a következő három évben (most épp kritikus elemekre). Eközben az idő halad, a fémárak exponenciálisan emelkednek. Az utolsó 1991-es becslés idején becsülhető 2200 USD/t rézár mára a hatszorosa, 14 500 USD/tonna, egyéb fémek hasonló növekedése mellett. A vonat halad, mi a megállóban álldogálunk.

Talán van egy win-win megoldás, szinte holnapról indítható. Tegyük fel: Visontát tovább üzemeltetjük, Recsket megnyitjuk, a környezetet megkíméljük, a forrásokat pedig maga a projekt termeli ki. Megpróbáltam illetékes füleknek elmondani ezt, nem érkezett válasz. Így most itt fogom bemutatni rövid posztokban, szakmai vita gerjesztése reményében, az asvanykincs.hu oldalon, a következő hetekben.

Érdeklődők, tartsatok velem. (Forrás: asvanykincs.hu)

Földessy János professor emeritus

Hírek az energetika világából

Zuhannak az olajárak, a befektetők az Irán elleni „legszigorúbb” amerikai szankciókra várnak

<https://www.cnbc.com/2026/08/24/oil-price-today-wti-brent-us-sanctions-iran.html>

Az elektromos autósok csatlakoztathatják járművüket a hálózatra, és pénzt kapnak érte

<https://www.energylivenews.com/2026/08/13/ev-drivers-can-plug-in-and-get-paid/>

Az Orlen jelentős olajszállítási megállapodást kötött az Equinorral

<https://ceenergynews.com/oil-gas/orlen-secures-major-oil-supply-deal-with-equinor/>

Román és bolgár szervezetek aggódnak a Zijin bányászati terjeszkedése miatt Kelet-Szerbiában

<https://balkangreenenergynews.com/romanian-bulgarian-organizations-concerned-over-zijins-mining-expansion-in-eastern-serbia/>

Horvátország frissítette az új erőművek építésére vonatkozó szabályokat

<https://balkangreenenergynews.com/croatia-updates-rules-for-constructing-new-power-plants/>

Michael Behr

Az Ardersier és a kínai Dajin közös tengeri szélérőmű-projektek terveznek

<https://www.energyvoice.com/renewables-energy-transition/wind/602782/ardersier-dajin-joint-offshore-wind-work/>

Spanyolország diktálja az EU energetikai átállásának tempóját?

<https://montelnews.com/news/03876d8c-4858-4b76-9272-dc7febc906c3/is-spain-setting-the-tempo-for-the-eus-energy-transition-2>

Hogyan birkózik meg Közép- és Kelet-Európa a villamosenergia-válsággal?

<https://ceenergynews.com/electricity/central-eastern-europe-electricity/>

Felfegyverzett drón közeledett a Neptun-mezőhöz

<https://ceenergynews.com/oil-gas/drone-neptun-deep-gas-field/>

Németország BESS piaca erős pozícióban van, de politikai kérdések merültek fel a hálózati díjakkal, a csatlakozásokkal és az FCA-kkal kapcsolatban a felhőbiztonság terén

<https://www.energy-storage.news/germany-bess-market-in-strong-position-but-policy-questions-on-grid-fees-connections-and-fcas-cloud-certainty/>

Románia három nagyszabású projekttel gyorsítja az akkumulátoros energiatárolás telepítésének ütemét

<https://balkangreenenergynews.com/romania-accelerates-battery-storage-installation-pace-with-three-major-projects/>

Románia három fekete-tengeri szélérőművet javasol

<https://www.renews.biz/offshore-wind/romania-proposes-three-black-sea-wind-sites/>

(Forrás: RWE)

Németország elérte a 128 GW napelemes mérföldkövet

<https://www.renews.biz/solar/germany-reaches-128gw-solar-milestone/>

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

Mindenki volt egyszer gólya!

**Augusztus 25-én a Gólyatábor kapui
megnyílnak minden miskolci egyetemi hallgató
előtt!**

**Gyere, bulizz velünk, éld át a Gólyatábor
hangulatát, és legyél újra gólya egy estére!**

Jegyekért kattints az alábbi linkre:

<https://cooltix.hu/event/6a7ac65a0ff8d8064257f206>

Középpontban az ásványkutatás digitális módszerei

Megnyílt a jelentkezés a TIMREX Digital Geoscience Workshop 2026 nemzetközi képzési programra

Tisztelt Kollégák!

Megnyílt a jelentkezés a **TIMREX Digital Geoscience Workshop 2026** nemzetközi képzési programra, amely az ásványkutatás korszerű digitális módszereire fókuszál. További [információ és a jelentkezési űrlap a TIMREX weboldalán érhető el](#).

A workshop online előadásokat és intenzív gyakorlati képzést ötvöz, középpontjában pedig a műholdas távérzékelés, a LiDAR, a geofizika, a geokémia és a mesterséges intelligencia gyakorlati kutatási munkafolyamatokba történő integrálása áll. A kurzust a TIMREX konzorcium egyetemeinek vezető földtudományi szakemberei tartják: a Wrocław Műszaki Egyetem (WUST), a Luleå Műszaki Egyetem (LTU), a Leobeni Bányászati Egyetem (MUL), a Zágrábi Egyetem (UniZG-RGNF) és a Miskolci Egyetem (UM). A program az EIT RawMaterials támogatásával valósul meg.

Workshop ütemezése

Online workshop: október 15–16. (összesen 18 óra)

Személyes workshop: október 26–27. (összesen 16 óra)

Helyszín:

- 1 nap a WUST egyetemen, Wrocławban (Lengyelország)
- 1 napos terepgyakorlat a Zalas bányában (GPR, magnetométer, TLS, drónok)

A program célcsoportjai:

- Geológusok és ásványkutatással foglalkozó vállalatok szakemberei, akik szeretnék bővíteni ismereteiket a fejlett digitális kutatási módszerek terén, beleértve a távérzékelést, a geostatisztikát és a mesterséges intelligenciával támogatott kutatást.
- Európai földtani szolgálatok szakemberei, akik a Kritikus Nyersanyagokról szóló Európai Unió Rendelet megvalósítását támogatják innovatív digitális eszközök alkalmazásával a kritikus nyersanyagok kutatásában és a területek újraértékelésében.
- MSc- és PhD-hallgatók, akik gyakorlati kompetenciákat kívánnak szerezni az ásványi nyersanyag-potenciál térképezésében műholdas távérzékelési és földi lézerszkennelési (TLS) módszerekkel.

A résztvevők gyakorlati képzésben részesülnek az alábbi területeken:

- Multispektrális műholdas adatok feldolgozása
- LiDAR és fotogrammetria
- Légi geofizikai és műholdas adatok integrációja

- Mesterséges intelligencia és gépi tanulási megoldások ásványi nyersanyag-potenciál értékelésére
- Felszíni geokémia, GIS és geostatisztika
- Porfíros rézérc-kutatási koncepciók
- Integrált kutatási projektek tervezése

A workshop az elméleti alapokat gyakorlati feladatokkal ötvözi SNAP, CloudCompare, QGIS és MATLAB szoftverek használatával, így a résztvevők közvetlenül alkalmazható készségeket szerezhetnek az ásványkutatás területén.

Várjuk az akadémiai szféra, a földtani szolgálatok és az ipar képviselőinek jelentkezését.

Résztvevői kategóriák

Online workshop (2026. október 15–16.)

- Ipari szakemberek: 400 EUR (létszámkorlát nélkül)
- Akadémiai és kutatás-fejlesztési szervezetek (RTO-k): 300 EUR (létszámkorlát nélkül)
- TIMREX hallgatók: 0 EUR (létszámkorlát nélkül)
- MSc- és PhD-hallgatók: 100 EUR (létszámkorlát nélkül)

Személyes workshop (2026. október 26–27., Wrocław)

- Ipari szakemberek: 900 EUR (max. 10 fő)
- Akadémiai és kutatás-fejlesztési szervezetek (RTO-k): 600 EUR (max. 10 fő)
- TIMREX hallgatók: 150 EUR (max. 5 fő)
- MSc- és PhD-hallgatók: 300 EUR (max. 5 fő)

A részvételi díj tartalmazza:

Online workshop:

- Hozzáférés az összes élő online előadáshoz
- Digitális oktatási anyagok
- A workshop előtti tanulási segédanyagok
- Részvételi tanúsítvány

Személyes workshop:

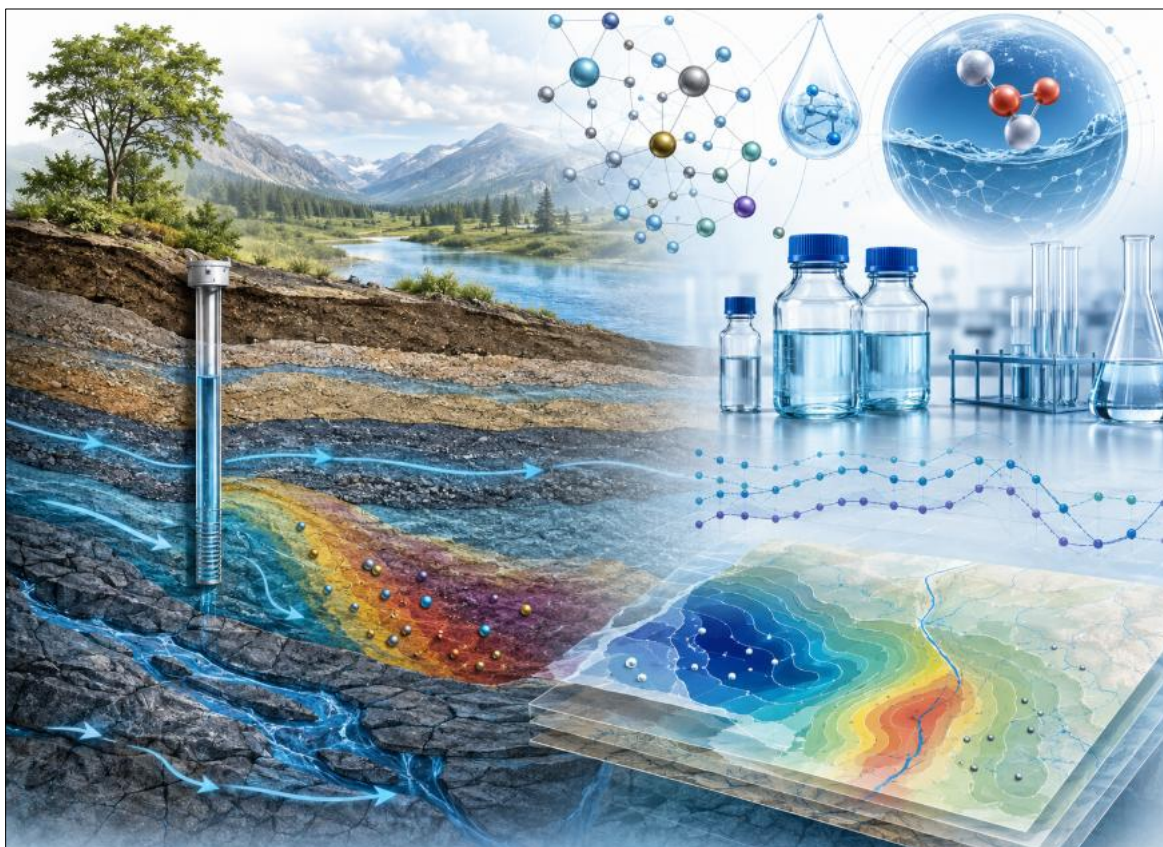
- Részvétel valamennyi gyakorlati foglalkozáson
- Workshop anyagok
- Kávészünetek és ebédek
- Helyi közlekedés a workshop programjai során
- Teljesítési tanúsítvány

További felmerülő kérdésekkel, kérjük keressenek a timrex@uni-miskolc.hu címen.

Tisztelettel:

Miskolci Egyetem

Műszaki Föld- és Környezettudományi Kar

Dear Special College members,
The University of Miskolc invites students, researchers, and
professionals to a two-day online short course:

***Hydrochemical Investigations Reflecting Critical Raw
Materials and
Heavy Metal Dynamics***

9 am-5 pm 24–25 August 2026

Online participation

Participation is free – registration is required at the following link:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd0o1MNbsdDzbKapiDNz51WkgIVAfItOvJlNx2-1ZTTLcJv1Q/viewform>

Segítséget, támogatást várnak

Terveik szerint: kilovagolnak Selmecebányára

Segítséget, támogatást kérnek egy rendhagyó vállalkozáshoz a soproni egyetemisták, közülük is egy bizonyos Kumisz Kör tagjai. Céljuk különleges módon megemlékezni a Selmeci Akadémia hazáért harcoló hallgatóiról.

Levelüket a Kör vezetője Kanizsay Botond ötödéves hallgató jegyzi:

A soproni egyetemisták között szerveződött egy lovas társaság, mely a Kumisz Kör nevet viseli. Tagjaink az Erdőmérnöki Kar hallgatói, de szeretnénk bevonni a többi kart és utódintézményt is.

A Kör elhatározta, hogy 2026. szeptemberében kilovagol Selmecebányára azon az útvonalon, amelyen hajdanán az Akadémia menekült először Budapestre, majd Sopronba. A lovaglás emléket állít és tiszteleg minden hallgató előtt, aki harcolt a magyar szabadságért 1848-49-ben és harcolt a haza védelmében az I. világháborúban. Az út végén megkoszorúzzuk selmeci professzoraink síremlékeit és lerójuk tiszteletünket Alma Mater-ünk előtt.

Ennek kapcsán szeretném kérni az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet, hogy anyagilag – vagy egyéb módon – támogassa az emléktúránkat. A program részletei, költségei és a Kumisz Kör rövid bemutatása a mellékletek között szerepel.

Hogy méltóképpen emléket állítsunk a kilovaglásnak, a Hallgatóság nevében lovat ábrázoló szoborral ajándékozzuk meg Selmecebányát. Tovább folytatván azt a szokást, ahol a selmeci utódintézmények rönköt avagy csillét toltak el és adtak a városnak. Az út alatt fontos szerepet kap majd a dokumentáció, melynek segítségével szívesen állítunk össze beszámolót vagy cikket az OMBKE-val együttműködve.

A program felelőseként és a Kumisz Kör vezetőjeként rendelkezésre állok a további egyeztetésekben. Jelenlegi végzősként szeptemberben már valószínűleg nem hallgatóként, hanem okleveles erdőmérnökként szolgálhatom az ügyet. Az emléktúra többi résztvevője az Erdőmérnöki Kar hallgatója.

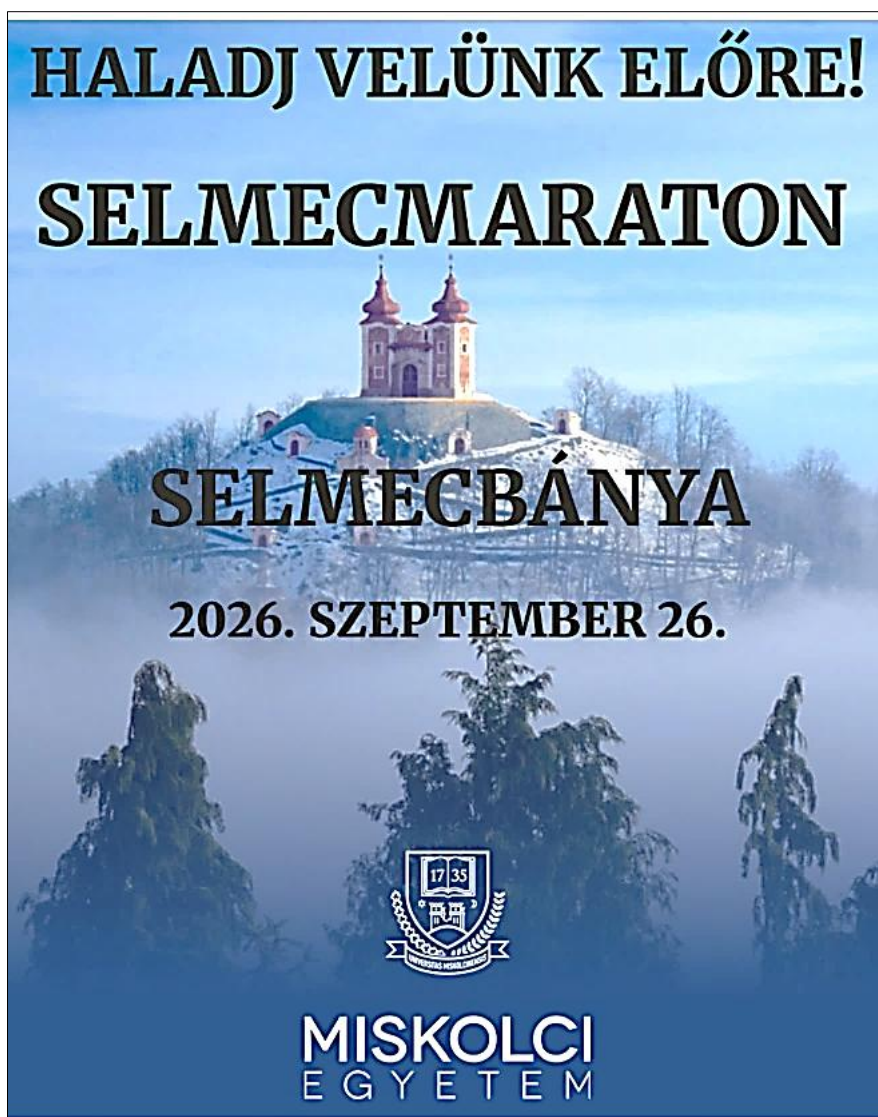
Előre is köszönöm a választ, bízom a számunkra pozitív elbírálásban!

Jó szerencsét!

Kanizsay Botond, V. éves erdőmérnök hallgató, a Kumisz Kör főlovásza

Részletek itt: <https://ombke.hu/wp-content/uploads/2026/08/Kilovaglas-Selmecre-programterv.pdf>

<https://ombke.hu/wp-content/uploads/2026/08/Kumisz-Kor-bemutatasa.pdf>

A Selmeci Akadémia valamelyik utód intézményében koptatod (vagy koptattad) a padot? Szereted a várost, a hagyományokat, vagy csak szükséged van egy jó indokra, hogy lemozogd a legutóbbi szakestély fáradalmait? Vagy mindezek ismeretlenek számodra, csak szeretnél egy csodás környezetben futni vagy túrázni? Ismét

Selmecmaraton szeptember 26-án

Fuss az UNESCO világörökség festői díszletei között, ahol a történelmi macskakövek és a vadregényes erdei ösvények váltják egymást.

A pályát a szervezők újragondolták, így az előző évekhez képest még több tereppel, sárral várják az résztvevőket a festői táj szépsége mellett.

A Miskolci Egyetem idén is várja a résztvevőket, hogy az intézményt együtt képviselhessék a sport szerelmesei.

Részletek: <https://www.uni-miskolc.hu/.../haladj-velunk-elore.../>

Segítség a valétatabló gyűjtemény teljessé tételéhez

A Miskolci Egyetem Műszaki Föld- és Környezettudományi Kara számos, az elmúlt évtizedek során valétáló bányász évfolyam tablóját őrzi. Célunk, hogy ezt a különleges gyűjteményt a lehető legteljesebbé tegyük, és a jövőben egy online tablóarchívum keretében minden érdeklődő számára elérhetővé váljon.

Ehhez az Ön segítségére is szükségünk van!

Jelenleg az alábbi évfolyamok valétatablói hiányoznak gyűjteményünkéből:

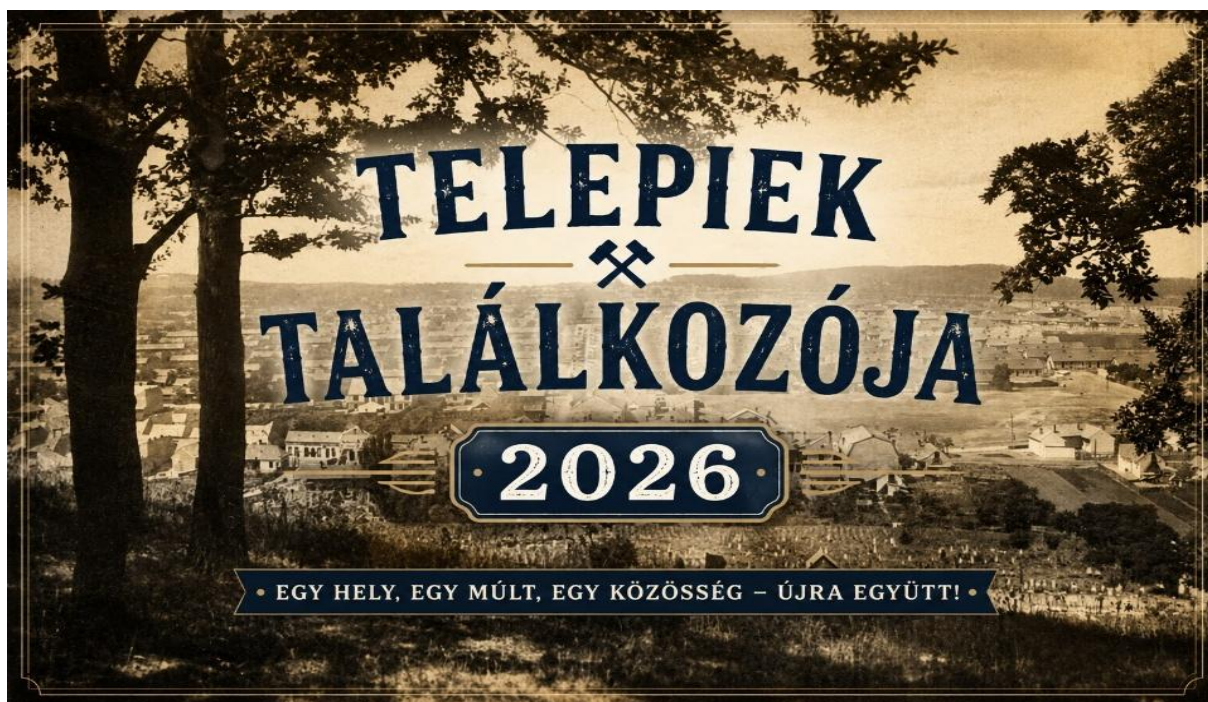
1960, 1961, 1963, 1964, 1968, 1979, 1981, 1982, 1984, 1986, 1991, 1996, 2010, 2011, 2012, 2015, 2016, 2018, 2019, 2021 és 2024.

Ha rendelkezik valamelyik felsorolt évfolyam tablójával digitális vagy eredeti formában, vagy információval tud szolgálni annak fellelhetőségéről, kérjük, vegye fel velünk a kapcsolatot!

Telefon: +36 20 310 2490

E-mail: mfkvaletabizottsag@gmail.com

Kérjük, ossza meg felhívásunkat ismerőseivel is! Minden megosztás közelebb visz bennünket ahhoz, hogy a bányász évfolyamok értékes emlékeit megőrizzük az utókor számára. Köszönjük az együttműködést és a segítséget!

Telepiek Találkozója 2026

2026. augusztus 27. (csütörtök), 10.30–14.00

Tatabányai Múzeum | Szent Borbála tér 1. | A Vértes Agorája épületében

Szeretettel meghívjuk Önt a Tatabányai Múzeum rendezvényére, az egykori bányatelepeken élőknek, a régi Arany, Kossuth, Táncsics és Petőfi iskola egykori tanulóinak találkozójára.

A régi bányásztelepek lakói évről évre összegyűlnek, hogy közösen idézzék fel a múltat.

A találkozás helyszíne ezúttal is a

Tatabányai Múzeum.

Aki teheti, és szeretne, hozzon magával az asztalra „telepi süteményt” (krumplis, sajtos, töpörtyűs pogácsa, lekváros bukta) a beszélgetés, emlékidézés mellé.

Program:

10.30 Fűrészné Molnár Anikó címzetes múzeumigazgató, egykori telepi lány köszöntője

10.45 Kötetlen beszélgetés

Várjuk a jelentkezéseket!

Jelentkezés:

Verbó Katalin: kverbo@gmail.com, +36 30 361 4447

Külön köszönet a szervezésben nyújtott segítségért Verbó Katalinnak és Fűrészné Molnár Anikónak!

Hívogató

Rudabányai-tó: a természet és történelem találkozása

Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye gazdag természeti kincsekben, melyek közül az egyik legszebb a Rudabányai-tó. Ez a festői szépségű tó nemcsak a helyiek körében népszerű, hanem egyre több turistát is vonz, akik a természet nyugalmaát keresik.

A Rudabányai-tó története

A Rudabányai-tó kialakulása nem a természet műve, hanem az emberi tevékenység eredménye. A tó helyén korábban egy vasércbánya működött, amely az 1980-as évek végén zárt be. Az elhagyott bányagödör az évek során feltöltődött vízzel, és így született meg a Rudabányai-tó.

A bányászat kezdete

Rudabánya története több száz évre nyúlik vissza, egészen a középkorig. Már a 13. században is ismert volt a környék gazdag érctelepeiről. Rudabányán az általános közvélekedéssel ellentétben a bányászatot tartják az ember legősibb mesterségének. Az itteni hegyek között a vas- és a rézérc természetes úton bukkant a felszínre, megteremtve ezzel a bányászat feltételeit.

Rudabányai-tó: a természet és történelem találkozása Borsod szívében FOTÓ: Éva Peszter

A 20. század és a modern bányászat

A 20. századtól kezdve a legmodernebb berendezésekkel folyt az értékes vasérc bányászata. A gépóriások és robbantások révén egy közel fél kilométer hosszú, 250 méter széles és hasonló mélységű külszíni fejtés keletkezett. Az 1985-ös beszüntetés után a lefolyástalan mélységet

feltöltötte az esővíz, létrehozva a mai Rudabányai-tavat, amely 60 méteres mélységével Közép-Európa egyik legmélyebb édesvize.

A rekultiváció és a természet visszatérése

Az 1980-as évek végi rekultiváció megnyitotta az utat az erdő visszatérésének. A táj rekonstrukciója olyan jól sikerült, hogy a bánya területének nagy részén szinte észre sem vesszük, hogy a fél évszázaddal korábbi gazdaság egyik legfontosabb üzemének területén járunk. A munka nagy részét persze a természet végezte el, visszahódítva a területet és új életet lehelve a környezetbe.

Természeti értékek

A Rudabányai-tó és környéke gazdag növény- és állatvilággal rendelkezik. A tiszta víz és a környező erdők változatos élőhelyet biztosítanak számos faj számára. A tó környékén gyakran lehet találkozni madarakkal, például gémeikkel, vadkacsákkal és más vízimadarakkal. A növényzet is sokszínű, a part menti nádasok és az erdők különleges ökoszisztémát alkotnak.

A tó élővilága azonban viszonylag szegényes: az egész évben hűvös víztömegben csak néhány halfaj korlátozott számú egyede él, soha nem volt tömeges halbetelepítés, így pont a horgászok számára nem egy paradicsom.

A nagy felfedezés

Rudabánya legjelentősebb eseménye 1967-ben történt, amikor Hernyák Gábor, a bánya geológusa, átfogó régészeti vizsgálatok után bejelentette egy addig ismeretlen, ősi emberszabású majom csontmaradványainak felfedezését. A *Rudapithecus hungaricus* névre keresztelt faj mintegy tízmillió évvel ezelőtt élt, és testfelépítése alapján szoros rokonságban állt a mai majomfélékkel. A lelet felfedezési helyszíne később a Majomsziget nevet kapta.

2016-ban készült el egy tanösvény a tó közelében, melynek tábláiról bőséges információt kaphatnak a látogatók a bányászat évezredes történetéről és a Rudabányai-tó környezetének természeti értékeiről. Az ösvény bejárása során a látogatók megcsodálhatják a bányagödör

lenyűgöző látványát, és betekintést nyerhetnek a bányászat és a természeti környezet kapcsolatának alakulásába.

(Képünkön A *Rudapithecus* elképzelt portréja. Muray. Forrás: tudás.hu)

A szénhidrogén-bányászat (volt) művelődési házai és ifjúsági klubjai I.

Művelődési házakról általában

A magyarországi művelődési házak (másképp kultúrházak, művelődési otthonok) szerepe az 1940-es évektől napjainkig alapvető ideológiai, társadalmi és funkcionális változásokon ment keresztül. A hálózat a kiépülésekor a pártállami propaganda és a politikai nevelés legfőbb bázisa volt, de az évtizedek során fokozatosan a valódi közösségi élet, a szórakozás és a helyi kultúra megőrzésének színterévé vált.

Az 1940-es évek vége és az 1950-es évek: Az államosítás és a politikai propaganda korszaka

A második világháború után, a kommunista hatalomátvétellel radikálisan átalakult a vidéki és a városi kulturális tér.

- Az előzmények felszámolása: A korábban virágzó, civil alapú polgári kaszinókat, olvasóköroket, egyházi egyleteket és gazdaköroket betiltották vagy felszámolták, ingatlanvagyonukat pedig államosították.
- Tömeges hálózatfejlesztés: Kevesebb, mint húsz év alatt, 1949 és 1968 között több mint 3300 intézményt hoztak létre vagy vontak állami/tanácsi ellenőrzés alá.
- Ideológiai nevelés: A frissen létrehozott kultúrházak elsődleges feladata a szocialista eszme terjesztése, a politikai agitáció és a dolgozó nép „helyes” ideológiai nevelése volt. Az agymosás eszközeként kötelező politikai előadásokat, brigádgyűléseket és pártrendezvényeket tartottak itt.
- Fenntartói struktúra: A hálózat gerincét a helyi tanácsok által működtetett otthonok, valamint a gyárak, üzemek által fenntartott szakszervezeti művelődési házak adták.

Az 1960-as és 1970-es évek: A „kulturális aranykor” és a kontrollált szórakozás

A Kádár-korszak konszolidációjával a merev politikai propaganda háttérbe szorult, és megjelent az igény a minőségi tömegkultúrára és a valódi kikapcsolódásra.

- Típusstervek és modernizáció: Országsszerte modern, jellegzetes épületek emelkedtek (gyakran azonos típusstervek alapján), amelyek a települések vizuális központjaivá váltak.
- Községi funkciók: Megalakultak a színjátszó körök, bábcsoportok, fotóklubok és a különböző képzőművészeti műhelyek.
- A szórakozás új formái: A művelődési házak lettek a televíziónéző klubok, az ismeretterjesztő előadások, a bálók, valamint a Ki mit tud?-ok és a táncdalfesztiválok helyi bázisai.
- A Táncház-mozgalom: A hetvenes években kibontakozó, alulról szerveződő táncház-mozgalom számára a művelődési házak üresen álló nagytermei biztosították az ideális helyszínt, ami segített átmenteni a népi kultúrát a modern korba.

Az 1980-as évek: A lazuló ellenőrzés és az underground színterek

A rendszerváltáshoz közeledve a kultúrpolitikai kontroll (a „tűrt, támogatott, tiltott” kategóriák) fellazult, így a művelődési házak a társadalmi reflexiók és a lázadás színtereivé is válhattak.

- Alternatív kultúra: Számos vidéki és budapesti művelődési ház (például a budai Almássy téri vagy a kőbányai Pataky Művelődési Központ) az underground zenei

mozgalmak, a rock- és a punk zenekarok, valamint az alternatív színházi kísérletek befogadója lett.

- Közéleti viták: A merev pártideológia helyét átvették a reformgondolatokat boncolgató lakossági fórumok és klubok.

Az 1990-es évektől napjainkig: Demokrácia, piacgazdaság és többfunkciós közösségi terek

Az 1989-es rendszerváltás gyökeresen megváltoztatta az intézmények gazdasági és jogi háttérét. A korábbi állami finanszírozás beszűkült, így a háznak alkalmazkodniuk kellett a piacgazdasághoz.

- Finanszírozási nehézségek és profilváltás: Sok intézmény kénytelen volt helyiségeit kereskedelmi célokra (ruhavásárok, termékbemutatók, céges rendezvények) bérbe adni a túlélés érdekében.
- Civil szféra és egyházak: A korábban államosított vagyon egy része visszakerült az egyházakhoz vagy alapítványokhoz, és megjelentek a teljesen független civil kulturális kezdeményezések
- Települési különbségek:
 - *Nagyvárosokban:* A művelődési házak a bőséges kulturális kínálat (mozi, színház, fesztiválok) miatt specializálódtak, és leginkább civil szervezetek, nyugdíjasklubok otthonaiként vagy célzott könnyűzenei helyszíneként működnek.
 - *Kistelepüléseken:* A művelődési ház (vagy az integrált IKSZT – Integrált Községi és Szolgáltató Tér) ma is az egyetlen kulturális és információs bázis, amely egyszerre lát el könyvtári, közösségi, internet használati és szociális funkciókat.

Összességében: a művelődési házak a felülről vezérelt, politikai indoktrinációt (ellentmondást nem tűrő) szolgáló „kulturkaszárnyákból” a helyi identitást, az amatőr művészeteket és a civil közösségeket megtartó, szolgáltató jellegű intézményekké alakultak át.

A szénhidrogén-bányászat művelődési házairól általában

A szénhidrogén-bányász művelődési házak (vagy korabeli nevükön az *olajbányász művelődési házak* vagy *kultúrházak*) a magyarországi közművelődés teljesen egyedi, sajátos fejezetét képviselik. Míg az átlagos vidéki kultúrházakat a helyi tanácsok tartották fenn szűkös keretből, a szénhidrogén-bányász intézmények mögött az állam egyik legfontosabb, stratégiai és kiemelkedően jól finanszírozott ágazata, a szénhidrogénipar állt. Történetük a délzalai MAORT-világból gyökerezik, virágkorukat az 1950-es és 1970-es évek között élték, és elhelyezkedésük hűen követte a magyar szénhidrogén-kutatás földrajzi mozgását Zala megyétől a Nagyalföldre.

A gyökerek: A MAORT-korszak jóléti infrastruktúrája (1930-as és 1940-es évek)

Bár a klasszikus szocialista „Olajbányász Művelődési Házak” az 1950-es évek elején nyíltak meg, az alapokat a két világháború közötti amerikai tőke, a MAORT (Magyar-Amerikai Olajipari Részvénytársaság) fektette le.

- Amerikai minta Zalaerdőben: Lovászi és Bázakerettye térségében a MAORT amerikai mintára komplett, modern jóléti infrastruktúrát (lakótelepeket, sportpályákat, úgynevezett „Kempeket”) épített ki a semmi közepén.

- A közösségi élet csirái: Ezek a tágas kempek nemcsak étteremként és szállóként funkcionáltak, hanem itt rendezték az első zártkörű vetítéseket, bálakat és társasági összejöveteleket is az olajmunkások („olajosok”) és mérnökök számára. Az 1949-es államosítás és a koncepció MAORT-per után ez a bázis lett a szocialista kultúrpolitika alapja.

Az 1950-es évek: A „Zalai Dallas” és a monstrum intézmények építése

Az 1950-es évek elején az ország legfontosabb energiahordozója a zalai kőolaj volt. A Rákosi-rendszer presztízskérdést csinált abból, hogy az itt dolgozó nehézipari munkásréteget kiemelt jólétben részesítse, miközben szigorú ideológiai nevelés alatt tartja. A korszak szimbóluma a Lovászi Olajbányász Művelődési Ház, amelyet 1953. december 21-én avattak fel (Sztálin születésnapjára időzítve). Átadásakor ez volt Zala megye legnagyobb és legmodernebb kulturális intézménye hatalmas színházteremmel, monumentális színpaddal, modern mozival és könyvtárral. A lovászi ház nagytermének karzatán ma is látható Vörös János szobrászművész monumentális domborműve, amely hűen mutatja be az olajbányászok mindennapjait: a fűrótoronyok mellett dolgozó, majd utána kulturáltan szórakozó, táncoló és olvasó szocialista új embert. Az 1950-es évek közepén feltárt nagylengyeli kőolajmező hozta létre a másik nagy központot, Gellénházát, ahol szintén monumentális Olajbányász Művelődési Ház épült, sajátos bányász fűvősenekarral, dalárdával és színjátszó körökkel.

Az 1960-as és 1970-es évek: Luxus a vidéki kultúrában

Míg egy átlagos falusi kultúrházban, a hetvenes években is gondot jelentett a fűtés vagy a székek beszerzése, az olajbányász művelődési házakat az OKGT dunántúli vállalatainak szakszervezeti alapjai bőségesen finanszírozták. Mivel a vállalatok hatalmas gázsit tudtak fizetni, a zalai olajbányász falvak művelődési házaiba „házhoz jött” a budapesti elit. Rendszeresen fellépett Lovászipan, Gellénházán, Nagykanizsán vagy Bázakerettyén például az Omega, a Piramis, Kovács Kati, Ihos József vagy Hofi Géza. Ezek a házak nemcsak szórakoztató központok, de komoly szakmai bázisok is voltak: itt működtek az olajipari szakmatörténeti klubok, az új szénhidrogén-bányászati technológiákat bemutató mérnöki előadások, valamint a brigádok közötti vetélkedők központjai.

Földrajzi eltolódás: Irány a Nagyalföld

Ahogy az 1960-as évek végére a zalai kőolajmezők lassan kimerültek, a hazai kőolaj- és földgázbányászat súlypontja áthelyeződött a Nagyalföldre (Algyő, Szeged, Szolnok, Hajdúszoboszló, Eger stb. térségébe). A szénhidrogénbányász kulturális élet is követte ezt a mozgást. Szolnok lett a nagyalföldi szénhidrogén-bányászat adminisztratív és kulturális fellegvára. Bár a városban több nagy művelődési központ működött, a szénhidrogénbányász szakszervezeti és vállalati támogatások révén az olajiparos identitás mélyen beágyazódott a helyi kulturális és sportéletbe (gondoljunk a híres Szolnoki Olajbányász kosárlabdacsapatra vagy a Tisza-ligeti Olajbányász Parkra).

Mi lett velük a rendszerváltás után?

Az 1990-es évek privatizációja, a nagyvállalati struktúra átalakulása (a MOL megalakulása) és a szakszervezeti vagyon szétesése nehéz helyzetbe hozta ezeket az épületeket. Mivel a szénhidrogén-ipari vállalatok leválasztották magukról a jóléti és kulturális ágakat, a házak fenntartása a drasztikusan elnéptelenedő zalai kistélepek önkormányzataira szakadt. A

tárgyi emlékek, makettek és az olajbányász kultúra történeti dokumentációjának jelentős részét ma a zalaegerszegi Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum őrzi és mutatja be.

Dunántúl

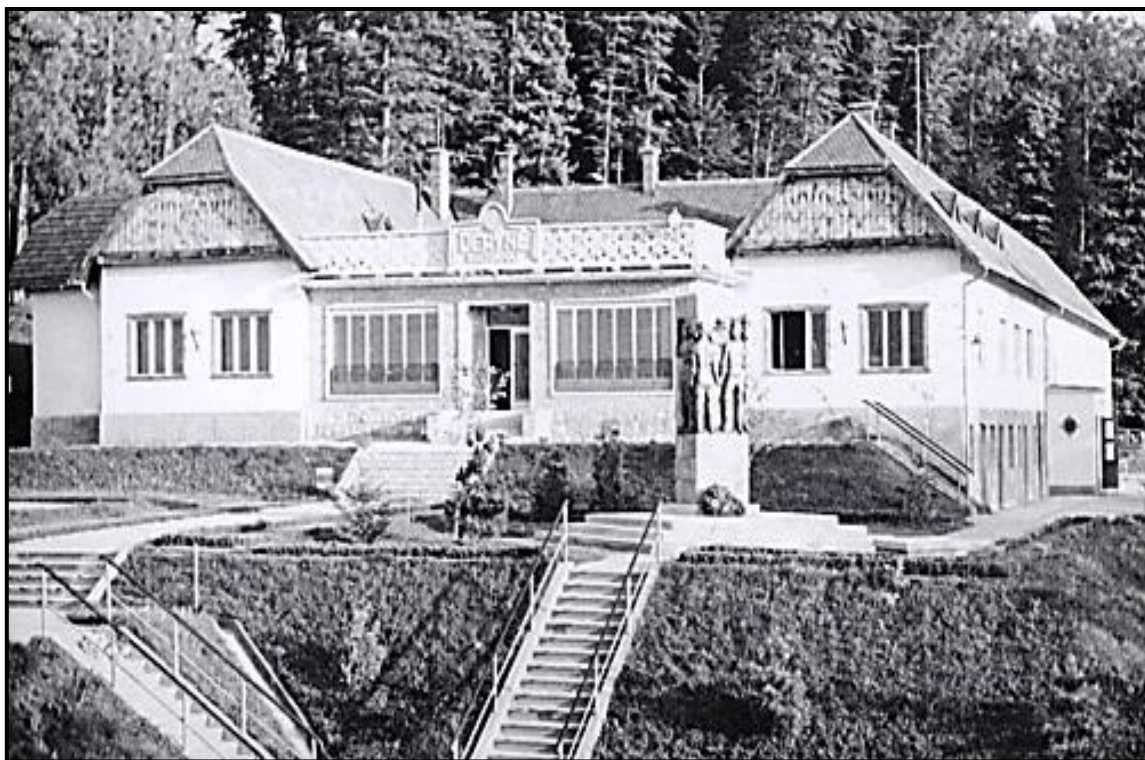
Bázakerettyei MAORT Munkásotthon/Déryné Művelődési Ház

A Munkásotthont az 1938-tól kialakuló olajbányász lakótelep feletti magas domb tetején, az erdő szegélyén építtette fel gyönyörű környezetben a Magyar-Amerikai Olajipari Részvénytársaság (MAORT). Ez tette lehetővé a 1941. május 7-én megalakult MAORT Munkásotthon, Kultúr- és Önszegélyző Egyesület munkájának igazi kiteljesedését kulturális, művelődési, de még a sport területén is. Az impozáns épület a vállalat saját Tervezési és Építési Osztálya koordinálásával, Keresztes Győző tervei alapján gőcseji építészet stílusjegyeivel, faragott oromzatokkal, belső színes gerendázattal készült el. Építése „L” alakban indult, ami később „U” formára módosult (nyitott terasz). Az építési-kivitelezési költségeket nagymértékben növelte a szükséges nagymennyiségű földmunka. Az épületben rövid időn belül volt villanyvilágítás, földgázfűtés és vezetékes víz. Az építést 1940. október 1-jén kezdték el és 1941. október 1-jén fejezték be. Az ünnepélyes átadása, felavatása 1941. október 2-án történt Paul Ruedemann, dr. Hauer Jenő és dr. Papp Simon MAORT-vezetők jelenlétében.

Bázakerettyei Munkásotthon, 1941

Az épületben a közösségi termeken kívül vendégszobát alakítottak ki, a bútorozott szobákat minden szükséges felszereléssel ellátták. A szobákon kívül az épületben étkező és moziterem is volt. Az alsó szinten labdarúgó öltözőket alakítottak ki, mivel már 1941-ben a Munkásotthon alatti területen futballpályát és tekézőt is építettek, majd egy évvel később már a sportpálya bővítéséhez láttak hozzá. 1947–48. tanévtől az épület 2 helyiségeivel – ideiglenesen – a helyi általános iskolát, tanulóotthoni elhelyezésben (20 fő) segítették ki. A tetőtérben is kialakítottak új szálláshelyeket, továbbá az épület mellett 2 db fabarakkot is felállítottak oktatási célra. A munkásotthon első felújítására, a nyitott terasz beépítésére, egy reprezentatív színházteremmel való bővítésére, névváltoztatásra (Déryné Kultúrház) 1955-ben került sor. Ezután még intenzívebb munka folyt Bázakerettye gyönyörű, ikonikus épületében.

Bázakerettyei Déryné Kulturális Ház, 1955

A MAORT megszűntetése után 1950-től a Budafai Kőolajtermelő Vállalat lett a tulajdonos, a működtetéshez szükséges anyagiakat a Bányász Szakszervezet révén biztosította a vállalat. Kulturális téren minden volt, ami egy városban van. A munkásság mellett a helyileg magas számú értelmiség is aktívan részt vett az eseményeken, feladatokat is vállalva. Az iskolai és felnőtt zenekar (vezetője Décsy László tanár, aki korábban a budapesti Operaház betanító karmestere volt) többek között rendszeres résztvevője volt a vállalati ünnepeknek, de koncertet is adott a színházteremben. Az általános iskola sok rendezvényét szintén itt tartotta meg. A Nagykanizsai Zeneiskolával való kapcsolat révén szolfézs és hangszeres (hegedű, zongora) oktatás folyt, év végi záró koncerttel. Volt balettoktatás hasonlóan a zenei oktatáshoz. Több évtizeden át sikeresen működött az amatőr színjátszó csoport, de mellettük a Déryné Állami Faluszínház is gyakran fellépett. Énekkar és táncscsoport is működött éveken át. Hetente 3 alkalommal volt filmvetítés (kedd-péntek, vasárnap matiné). Sok látogatót vonzott a több ezres könyvtár és az egyéb szórakozási lehetőségek: biliárd, rehaszta, gombfoci, ulti, sakk, a sok-sok vetélkedő, újságíró–költő–író–olvasó találkozó, szakkörök. Ezeken kívül nagyon sok környékbeli fiatalot vonzottak a rendszeres helyi bálók, táncos összejövetelek. Felsorolni szinte lehetetlen mindent. Az évtizedek során a bázakerettyei Kulturális Ház a közművelődés központjává vált a mikrotérben.

2002-ben, a MOL Bányász Szakszervezet tulajdonába kerülés után teljes felújítás történt, melynek során elbontották a színház(mozi)termet, de sajnálatosan a helyére tervezett szálloda építése elmaradt. Emiatt az Önkormányzat helyére szabadtéri fedett színpadot építtetett 2014-ben. 2023-ban az épületet a bázakerettyei Önkormányzat – részben közadakozásból – vette meg, továbbra is közösségi használatra.

Bázakerettyei Déryné Művelődési Otthon, 2026

A Déryné Művelődési Ház közvetlen környezetébe három szobor tartozik: „Béke és barátság emlékmű” (Szomor László, 1958), „Fürdőző nő” (Szomor László, 1959), „Dr. Papp Simon” (Pataky Béla, 2021).

Béke és barátság emlékmű

Fürdőző nő

Dr. Papp Simon

Lovászi Olajbányász Művelődési Ház/Kultúrház

1953. december 21-én avatták fel a Lovászi Kőolajtermelő Vállalat új létesítményét, az Olajbányász Művelődési Házat/Kultúrházat és 1954. január 1-én kezdte meg működését.

Hamar népszerűvé vált az üzem dolgozói és a község lakói körében. Sorra alakultak az amatőr művészeti csoportok, illetve itt találtak új otthonra a már működők is, mint a fúvószenekar, színjátszó csoport. Megalakult a néptánc csoport, az énekkar. Helyet kapott az épületben a modellező szakkör, az újítkó klubja. Rendszeressé váltak a Déryné Színház vendégjátékai, a „Gördülő Opera” előadásai. A művelődés felfelé ívelő korszaka egészen addig tartott, amíg a szénhidrogénipar meghatározó szerepet játszott a község életében. Az 1950-es és 1960-as években Zala megye egyik legnagyobb és legkorszerűbb művelődési intézményének számított. Színházi előadásoknak, mozivetítéseknek, koncerteknek és egyéb társadalmi eseményeknek adott otthont.

Lovászi Olajbányász Művelődési Ház/Kultúrház

A kultúrház és a hozzá tartozó létesítmények (mint például az egykori strand) elsősorban a szénhidrogénipari szakemberek és családjaik szociális és kulturális igényeit szolgálták ki a virágzó magyar szénhidrogén-bányászat idején. A szénhidrogénipar lassú kivonulásával megszűnt a művelődési ház „aranykora”, egyre kevesebb jutott felújításra, korszerűsítésre és a tartalmi munkára. A 80-as évek végétől egyre inkább a községben élők igényeinek kiszolgálása került előtérbe, a szénhidrogén-bányászati üzem leépítésével megszűnt a korábbi kötődés. Míg a kezdetekkor a fiatalság jellemezte a községet, a 80-as évek elejére egyre több lett a nyugdíjas korú lakosság száma a településen, a fiatalok nagy része elvándorolt. A művelődési ház igazi profilja, a kisközösségek működtetésén kívül mégiscsak a rendezvények szervezése, rendezése. Amíg a 80-as évek közepéig elsősorban a politikai jellegű rendezvények domináltak, állami és társadalmi ünnepek formájában, addig ez a fajta rendezvény szinte teljesen megszűnt. Bár a szénhidrogén-bányászat visszaszorulásával a funkciók egy része megváltozott – például a rendszeres moziüzem a 2000-es évek nagy sikerfilmes hullámai után leállt –, a ház nem veszítette el a szerepét. Az intézmény ma is Lovászi kulturális motorja, rendezvényeknek, könnyűzenei és stand-up esteknek ad otthont, emellett a helyi civil szervezetek és klubok

bázisaként működik. Az épület külseje az elmúlt években jelentős energetikai korszerűsítésen esett át, új homlokzati szigetelést és modern nyílászárókat kapott. Az évek során nagyon kevés változtatás történt az épületen és annak belső terein, így szinte teljesen megmaradt az eredeti szocreál dizájn. A belső tereket stukkó díszítésekkel tették szebbé. Az idelátogatók mindig rácsodálkoznak a nagyterem karzatának reliefjére. Alkotója Vörös János szobrászművész (1897–1963) a szénhidrogénipari dolgozók mindennapjainak állított művével emléket, melyen a munkások családjaikkal láthatók munka, illetve szabadidős és sporttevékenység közben is. A mű modelljei valós személyek, itteni embereket mintázott meg.

Nagyterem karzatának reliefje

A rendszerváltást követően a szénhidrogénipar – a korábbi állami vállalatok és jogutódjaik – fokozatosan kivonult a térségből és a Művelődési Házat átadta a helyi közösségnek. Ma a Lovászi Olajbányász Művelődési Ház tulajdonosa és üzemeltetője a Lovászi Község Önkormányzata, amely a jogszabályi kötelezettségei szerint kijelölt közösségi szintérként és kulturális intézményként működteti a házat, amely a jogszabályi kötelezettségei szerint kijelölt közösségi szintérként és kulturális intézményként működteti a házat.

Gellénházi Művelődési Ház/Bartók Béla Művelődési Ház

A Művelődési Ház a településen zajló kőolaj-kitermelésnek köszönhető gazdasági fellendülés részeként épült. A tágas, korszerű épület 1957-ben nyitotta meg kapuit a lakosság előtt, és már a kezdetektől modern gázfűtéssel rendelkezett. A falu a korábbi szürkeségéből az „olajváros”

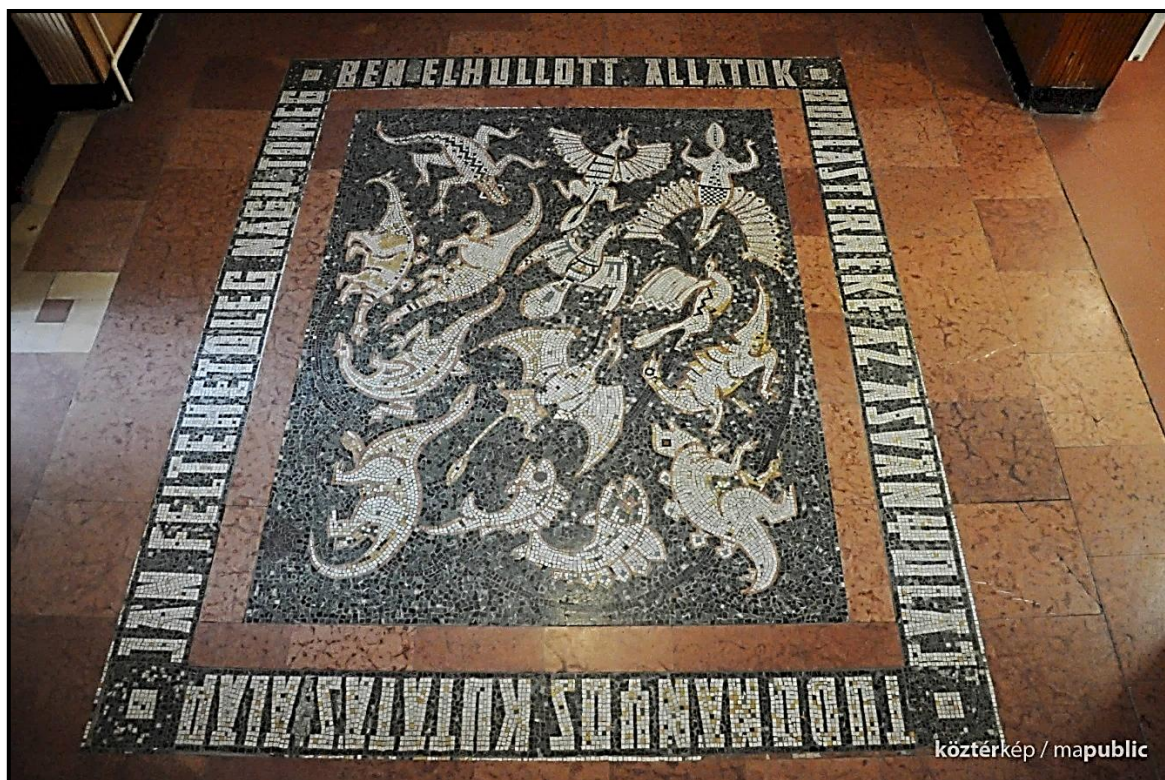
jellegűvé válással tört ki, amelynek fontos kulturális bástyája lett az intézmény. Gellénháza klasszikus „olajvárossá” és mintatelepüléssé vált, az olajos lakótelep, az iskola és az orvosi rendelő mellett kapott helyet az új kulturális központ is.

Gellénházi Művelődési Ház, 1965

A kultúrközpontban a kezdetektől fogva rendkívül pezsgő, a helyi identitást erősítő kulturális élet zajlott. Az olajbányász közösségnek köszönhetően a ház nemcsak a szórakozás, hanem a hagyományörzés és az aktív közösségépítés bázisává is vált. Az 1950-es évektől az 1980-as évek végéig – a klasszikus „olajbányász korszakban” – a kor szellemének megfelelő, rendkívül sokszínű szakköri élet zajlott. A falu „mintatelepülés” jellege és az olajipar anyagi támogatása miatt olyan technikai és művészeti csoportok is működhettek itt, amelyek ritkaságnak számítottak a korszakban (hólégballon szakkör, Íjász szakkör, fotó szakkör, színjátszó szakkör/amatőr színpad, képzőművészeti és díszítőművészeti körök, Vass Lajos pávaköri mozgalom, kertbarát kör/gazdakör).

A művelődési ház bejárati ajtaja előtt a padlóban látható az építési évszám: 1957. Az aulába érve lábak alatt hever egy fantasztikus padlómozaik. A téglalap alakú alkotáson őshüllők, dinoszauruszok, halak láthatóak, körbe az alábbi felirat olvasható: „Tudományos kutatás alapján feltehetőleg nagy tömegben elhullott állatok bomlásterméke az ásványolaj.” A figurális márvány padló mozaik Pleidell János keze nyomát viseli (1957).

Figurális márvány padló mozaik

Gellénházi Művelődési Ház/Bartók Béla Művelődési Ház, 2026

Az épület az 1990-es évek rendszerváltási folyamatai óta – a vagyonátadási törvények alapján az állami/vállalati vagyon önkormányzati tulajdonba adásával – a Gellénháza Község

Önkormányzat tulajdona. Az intézmény fenntartásáról és üzemeltetési költségeiről teljes egészében a helyi Önkormányzat gondoskodik és változatos kulturális, közösségi és szórakoztató tevékenységeknek ad otthont. A helyi programok és szakkörök jelentős része a Nemzeti Művelődési Intézettel való együttműködésben, valamint a Petőfi Kulturális Program keretében valósul meg. A 2000-es évek végétől szorosan együttműködött az óvodával és az iskolával, 2007-től 2013-ig hivatalosan összevont Általános Művelődési Központként (ÁMK) működtek. Jelenleg is a község központi közösségi tere, ahol többek között a hagyományos szüreti felvonulások és falunapi rendezvények zajlanak. Rendszeres, szakember által vezetett magyar filmvetítések vannak a Filmklub keretén belül, kézműves és hagyományörző alkotócsoporthoz vannak, a Gellénházi Nők Egyesülete aktív csoport, amely rendszeresen szervezi a ház belső és parki közösségi eseményeit. Az épület fenntarthatóságát az önkormányzat folyamatosan fejleszti, a közelmúltban például energetikai korszerűsítés és napelemek telepítése is megtörtént a házban.

Nagykanizsai Erkel Ferenc Olajipari Művelődési Ház

A második világháború után a zalai kőolajipar (a MAORT, majd a belőle alakuló magyar-szovjet közös vállalat, a MASZOLAJ) hatalmas fejlődésnek indult. A munkások és mérnökök számára a vállalat saját kulturális és közösségi teret hozott létre Nagykanizsán 1946-ban, ezért a helyiek évtizedekig csak „MASZOLAJ Kultúrház”-ként emlegették az épületet, hivatalos neve azonban Erkel Ferenc Olajipari Művelődési Ház volt.

Erkel Ferenc Olajipari Művelődési Ház, 1960-as évek

Az intézmény fénykorát az 1970-es években élte, amikor a dunántúli szénhidrogénipar és a Dunántúli Kőolajipari Gépgyár (DKG) támogatása stabil anyagi háttérrel biztosított a programokhoz. Rendkívül intenzív közösségi élet alakult ki, színházi előadásokat, klubokat, bálakat és kiállításokat szerveztek. Az épület pincéjében kapott műtermet Bálint Kálmán szobrász- és mozaikművész. Ő készítette az épület homlokzatát díszítő, az olajmunkásokat ábrázoló monumentális faliképet, illetve itt tervezte a dunántúli olajipar történetét bemutató bronz domborműveit is. 1967-ben készült el a „Munkát végzők” című mozaikja, amely először – és sokáig – az Erkel falán volt látható. A kép négy társalkotó – Hersits József, Varga István, Hegyi István kőműves és Horváth István asztalos – nevét is őrzi az utókornak. A mű az 1960-as évek társadalmi berendezkedését, világképét tükrözi. Egy családmódellet ábrázol: két dolgozó fűzőmunkást, egy mérnököt, egy olvasó embert, egy gyermekét kezében tartó édesanyát, valamint két táncoló nőt. Az eredeti terveken – a sportot szimbolizálva, amely szintén közel állt a szénhidrogén-bányászokhoz – két labdarugó is szerepelt, ám az nem fért fel a ház homlokzatára.

„Munkát végzők” mozaik

Az intézmény az 1970-es évekre a város egyik legprogresszívebb és leglátogatottabb szellemi központjává nőtte ki magát. Az Erkelben rendszeresen voltak a színházi vendéjátékok, képzőművészeti tárlatok, irodalmi estek, a fiatalok számára pedig az „Ady-klub” és a legendás hétvégi bál nyújtottak szórakozást. A ház történetének egyik legfényesebb fejezete az 1972. február 22-én itt megalakult helyi jazz klub, amelyet dr. Beke Árpád és Pék Pál alapított. A klub tevékenységének köszönhetően – a Magyar Rádió társszervezésében – 1973-ban itt rendezték meg Nagykanizsa legelső jazzfesztiválját, amely országos hírnevet hozott a városnak. A rendszerváltás után a nehézipari és szénhidrogén-ipari vállalatok gazdasági átrendeződése miatt a ház elveszítette stabil vállalati háttérét és tőkeerős szponzorait. Bár az 1990-es években még próbáltak talpon maradni, a fenntartási költségek és az épület állaga miatt az intézmény 2004 decemberében végleg befejezte az önálló működését. 2005 januárjában az Olajipari Művelődési Ház fuzionált a helyi vasutas kultúrházzal. A két patinás intézmény szellemi örökségét és tagságát a mai VOKE Kodály Zoltán Művelődési Ház vette át és viszi tovább napjainkban is. A kulturális funkció megszűnésével az ingatlant értékesítették. A külső és belső átalakítások során az egykori művelődési ház jellegzetes homlokzati díszait 2007-ben végleg elbontották és a DKG egészségügyi épületének homlokzatára került. Az egykori „MASZOLAJ” épülete jelenleg vallási közösségi térként funkcionál, a Hit Gyülekezete

tulajdonában van. Az épület falán ma Bérés János szobrászművész emléktáblája őrzi az egykor itt született kanizsai jazzélet emlékét.

Hit Gyülekező épülete, 2026

Jazzklub emléktábla, 2022

Nagyalföld

A Nagyalföldön a szénhidrogénipar szereplői nem építettek saját, párhuzamos intézményrendszert. Ehelyett a vállalatok (az OKGT, majd a MOL) pénzügyileg támogatták a már meglévő városi vagy községi tanácsi művelődési házakat, illetve modern sport- és munkasothonokat. A szénhidrogénbányászok a helyi, általános profilú közösségi tereket és művelődési házakat használták, amelyeket az iparág adóiból és közvetlen támogatásaiból fejlesztettek.

A klasszikus szén- és bauxitbányászattól (például Tatabánya, Dorog, Komló stb., ahol hatalmas Bányász Művelődési Házak épültek) eltérően a szénhidrogén-bányászat sokkal kisebb élőlátás-igényű és területileg szórta. A nagyalföldi fúróberendezések, kőolaj- és földgázmezők, gyűjtőállomások, főgyűjtők, gázüzemek mellett nem alakultak ki olyan zárt, több ezres, egy helyre koncentrálódó bányászkolóniák, amelyek indokoltá tettek volna egy önálló ágazati kultúrházat. A mérnökök és szakmunkások a környező kisebb-nagyobb településeken, városok közelében, városokban (Szeged, Szolnok, Orosháza, Kiskunhalas, Hajdúszoboszló, Eger, Szank, Kiskunmajsa, Biharnagybajom, Mezőkeresztes, Komádi stb.) szétszórva éltek, és az ottani kulturális infrastruktúrát vették igénybe.

(Folytatjuk)

id. Ősz Árpád

HÍRLEVÉL

Hírlevelünket az Egyesület honlapjáról is elérhetik: **Hírlevél**

Ha javaslata, ötlete van a Hírlevéllel kapcsolatban, vagy van olyan híre, amit ezen a fórumon szeretne megosztani tagtársainkkal, kérjük azt a hirlevel@ombke.hu e-mail címre küldje el.

A Hírlevélre **itt** tud feliratkozni.

Lektori munkák: **Keményváriné Nagy Alexandra**

A Hírlevelet összeállította: **Hajnal József**